

Objectius i manifestació de valors socials i personals en l'esport juvenil segons esportistes, pares, entrenadors i gestors*

Objectives and Manifestations of Social and Personal Values in Youth Sport according to Athletes, Parents, Coaches and Managers

MELCHOR GUTIÉRREZ SANMARTÍN

VICENTE CARRATALÁ DEVAL

JOSÉ FRANCISCO GUZMÁN LUJÁN

CARLOS PABLOS ABELLA

Facultat de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport
Universitat de València

Autor per a la correspondència

Melchor Gutiérrez Sanmartín
melchor.gutierrez@uv.es

Resum

El propòsit d'aquest treball ha consistit a analitzar els objectius que els diferents agents implicats en el fet esportiu, esportistes, pares, entrenadors i gestors, atribueixen a l'esport juvenil, igual com a la manifestació de valors socials i personals associats a la pràctica esportiva de nens i joves. Per fer-ho, 46 gestors, 63 entrenadors, 333 pares i 333 esportistes van omplir el qüestionari d'Objectius i Manifestacions de l'Esport, creat per a aquesta investigació. Mitjançant l'anàlisi de components principals amb rotació varimàx, trobem que els objectius de l'esport s'agrupen en cinc factors: autorealització i progrés, cooperació i joc net, poder i desig de triomf, companyonia, i diversió en el joc. Les manifestacions de l'esport van aportar les següents dimensions: autorealització i progrés, companyonia, poder i desig de triomf, autocontrol i joc net, i èxit personal. Dels resultats es conclou que els gestors són més crítics amb els objectius que ha de complir l'esport i amb les manifestacions de valors que aquest ofereix, mentre que els pares, entrenadors i els mateixos esportistes són més benèvols amb la pràctica de l'esport juvenil, tant en l'establiment d'objectius com en la manifestació de valors.

Paraules clau: adolescència, socialització, esport escolar

Abstract

Objectives and Manifestations of Social and Personal Values in Youth Sport according to Athletes, Parents, Coaches and Managers

The aim of this study consists of analyzing the objectives which athletes, parents, coaches and managers associate with youth sport, and the way they perceive the manifestation of social and personal values associated with children and young people doing sport. To that end, 46 managers, 63 coaches, 333 parents and 333 athletes filled in the Sport Objectives and Manifestations Questionnaire. The factorial analysis with Varimax rotation showed that sport objectives were grouped in five dimensions: self-fulfilment and progress, cooperation and fair-play, power and the desire to win, companionship, and enjoyment. Values manifestation in sport brings the following dimensions: self-fulfilment and progress, companionship, power and the desire to win, self-control and fair-play, and personal achievement. The findings suggest that managers are more critical of the objectives that sport should fulfil and the manifestations of values it offers, while parents, coaches and athletes are more benevolent with respect to youth sport in terms of both objectives and manifestation of values.

Keywords: adolescence, socialization, school sports

* Aquesta investigació s'ha desenvolupat amb l'ajut atorgat per la Secretaria Autònoma de l'Esport de la Generalitat Valenciana, convocatòria DOGV núm. 5.000, de 6 de maig de 2005.

Introducció

L'esport juga un paper significatiu en la vida de milions de persones arreu del món. Generalment és assumit que l'esport ocupa un lloc creixent en les societats modernes, i que està cridat a introduir-se cada dia més en la vida quotidiana dels ciutadans; es reconeix que ha patit transformacions molt importants pel propi canvi social. La seva evolució s'ha desenvolupat en quatre grans dimensions: *a*) una nova població d'esportistes, deixant de ser privatiu dels joves; *b*) noves motivacions (necessitat d'esbarjo, amor al risc, refinament estètic, integració social); *c*) noves concepcions (expressió, diversió, professionalització), i *d*) una nova organització, atès que entra a participar en multitud de societats, alhora que es practica més de manera informal (García, 2006; Gutiérrez, 2004; Svoboda & Patriksson, 1996).

D'aquesta manera, en la seva nova diversitat, l'esport pren un relleu molt particular en les societats modernes, i pot suposar una acció benèfica alhora que pot incloure aspectes i efectes nefastos. Es diu repetidament que, des de temps clàssics, la pràctica esportiva ha estat considerada com una excel·lent via de promoció de valors socials i personals. Fa poc més d'una dècada, Trepat (1995, p. 98) assenyalava que "l'esport conté valors de descobriment d'un mateix, de desenvolupament personal i d'educació social que l'esportista pot mantenir durant tota la seva vida".

No obstant això, cada vegada hi ha més coincidència a assenyalar que la progressiva rellevància de l'esport i el deteriorament en les formes de practicar-lo, han posat en dubte la creença que l'esport promou els valors ètics i forma el caràcter (Cruz, 2003; Gutiérrez, 1994; Sánchez, 2001). Així ho expressava també DeKnop (1993) quan indicava que l'esport juvenil s'ha vist sotmès a una forta pressió que busca el triomf per damunt de tot, perquè guanyar és l'única cosa que importa, a més a més de l'increment de la violència i els entrenaments cada vegada més severos.

En aquest mateix sentit es manifestava Hardman (1998), tot ressaltant que en els últims anys s'ha produït una clara comercialització de l'esport, que és utilitzat com a instrument de màrqueting, cosa que derivava en un important canvi de valors, el qual ha portat a les escoles del Regne Unit, exemple tradicional del *fair play*, a introduir un codi esportiu de conducta per combatre el declivi de l'esportivitat en les competicions escolars, aspectes també destacats per Bredemeir i Shields

(1996) i Guivernau i Duda (2002). Altres autors (Cruz, 2004; Gutiérrez, 1998, 2003; Lee, 1993) assenyalen que l'amenaça contra el *fair play* augmenta a causa de la recerca cada vegada més freqüent de la victòria a qualsevol preu.

Davant de tot això, es pot recordar que la majoria d'investigadors coincideixen en el fet que la pràctica de l'esport juvenil s'ha de proposar, entre d'altres objectius, promoure la salut en els joves, afavorir la socialització en les destreses esportives, i ensenyar valors i trets de comportament. Indiquen també que l'esport infantil i juvenil hauria de ser alguna cosa més que una activitat física i lúdica, tot facilitant, a través de la pràctica, el desenvolupament de la personalitat de l'individu i la seva acomodació a les regles de l'equip o del grup (Consell d'Europa en matèria d'Esport). Adicionalment, s'afirma que l'esport juvenil hauria de pretendre la formació moral i social, i afavorir l'adquisició d'hàbits esportius i estils de vida saludables, perdurables en la vida adulta (Contreras, De la Torre, & Velázquez, 2001; Cruz, 2004; Gutiérrez, 2000; Sánchez, 2001).

Però quan es parla dels valors associats a l'esport, sol generar-se una certa indefinició i desconcert. Un dels problemes amb què es troben els educadors físics quan es plantegen el desenvolupament de valors és la dificultat per a posar-se d'acord en quina cosa són els valors, quins han de desenvolupar-se, i qui ha de decidir quins valors s'han de promoure en cada ambient esportiu. Per ajudar a resoldre aquesta qüestió, proposem la formulació d'algunes preguntes, amb l'esperança que les seves respostes aportin solucions: per què es planteja el desenvolupament de valors socials? Què s'aprecia en el context esportiu que fa pensar en la necessitat del desenvolupament d'uns certs valors? S'observa excessiva competitivitat, freqüència de comportaments agressius entre els esportistes, desacord entre ells, falta de respecte a les regles i als àrbitres, mal ús del material, comportament inadequat dels pares i seguidors? Es vol introduir algun valor que ara no és present? Per respondre a tot això, caldrà començar analitzant l'entorn esportiu i comprovar què és el que hi falta i què hi sobra.

Quins valors poden desenvolupar-se en l'esport juvenil i a través de l'esport juvenil? La resposta, sovint, depèn del punt de vista de l'investigador que l'analitza, i de l'estratègia que s'hagi utilitzat per fer-ho. Així, Simmons i Dickinson (1986) van deduir 14 valors agrupats

en cinc factors: èxit, exercici en un marc agradable, sociabilitat, bona salut i autorealització. Gutiérrez (1994) va obtenir cinc dimensions agrupadores dels 64 valors que componien el repertori presentat a la població investigada: èxit i poder social, esportivitat i joc net, expressió de sentiments, companyonia i diversió, i habilitat i forma física. En una publicació posterior, Gutiérrez (1995) ressaltava com a valors socials que poden promocionar-se a través de l'esport: participació de tothom, respecte, cooperació, relació social, amistat, pertinença a un grup, competitivitat, treball en equip, expressió de sentiments, responsabilitat social, convivència, lluita per la igualtat, companyonia, justícia, preocupació pels altres, cohesió de grup; i com a valors personals: habilitat, creativitat, diversió, repte personal, autodisciplina, autoconeixement, millora de la salut, èxit, aventura i risc, esportivitat i joc net (honestat), esperit de sacrifici, perseverança, autodomini, reconeixement social, humilitat, obediència, imparcialitat, autorealització, autoexpressió.

Lee, Whitehead i Balchin (2000) van trobar que els valors més rellevants per als esportistes joves eren: diversió, èxit personal, esportivitat, manteniment de contracte, justícia, ajut, tolerància, perfeccionament, obediència, cohesió d'equip, compromís, excitació/emoció, salut i forma física, autorealització, imatge pública, companyonia, conformitat, i triomf; resultats similars als obtinguts per Cruz, Boixadós, Valiente i Capdevila (1995) amb mostres d'adolescents espanyols.

Per arribar a aquestes conclusions, s'han fet servir diverses formes de recollida d'informació, des de l'entrevista en profunditat, passant per l'escala o el qüestionari fins a l'anàlisi de contingut. En concret, per proximitat al nostre treball, es poden assenyalar les investigacions de Gutiérrez (1994). Aquest autor, va posar de relleu l'opinió de la gent sobre la diferència entre els objectius i els valors que ha de proposar l'esport i les manifestacions que d'aquests valors s'apreciaven en les seves pràctiques, en relació a l'esport en general. Poc després, Loland i Ommundsen (1996) es van proposar conèixer quina era l'opinió que la societat noruega tenia sobre els valors de la pràctica esportiva infantil del moment, i la ideologia de la gent pel que fa a com s'hauria de practicar en el futur. Van concloure que malgrat que la societat estava a favor dels valors de la participació esportiva, no obstant això, també hi havia una part important de la població que mostrava la seva preo-

cupació per aspectes negatius de la pràctica esportiva dels joves com ara: l'experiència personal davant de la derrota, l'especialització primerenca i les tensions a què obligava la competició. Com a conseqüència d'això assenyalaven que, en el futur, la pràctica de l'esport juvenil hauria de limitar la importància de la competitivitat i el rendiment, aspectes considerats contraris al decisiu paper que l'esport pot jugar en el desenvolupament d'actituds morals positives, en la recerca i manteniment de la salut, i en una bona integració social.

Per totes aquestes raons, considerem que una anàlisi de la transmissió i l'educació de valors en l'esport juvenil hauria de constar de tres fases. En la primera, s'hauria de realitzar un estudi prospectiu per determinar els valors socials i personals que estan sent considerats en l'esport juvenil, analitzats des del punt de vista dels diferents col·lectius. Un segon estudi hauria d'analitzar la percepció que els implicats més directes tenen dels esdeveniments que es donen en l'entorn de l'esport en edat escolar, i relacionar-los amb els objectius analitzats anteriorment. Finalment, en funció dels resultats obtinguts, caldria realitzar un tercer estudi en el qual s'apliqués una intervenció dirigida específicament a cada un dels col·lectius implicats (gestors, esportistes, pares i entrenadors), per tal de reenfocar els valors i comportaments que no estiguin d'acord amb una visió educativa de l'esport en l'edat escolar.

Amb aquesta perspectiva, aquest treball s'ha centrat en l'anàlisi dels objectius que segons els esportistes, pares, entrenadors i gestors ha de complir l'esport escolar, i la manifestació de valors socials i personals que ofereix actualment l'esport juvenil.

Mètode

Mostra

Van participar un total de 775 subjectes: 46 gestors (37 homes, 9 dones), 333 esportistes de categories infantil i cadet (216 nois, 117 noies), 333 pares (185 pares, 148 mares) i 63 entrenadors (41 entrenadors, 22 entrenadores). Els esportistes practicaven tant esports individuals (gimnàstica rítmica, karate, natació, atletisme, tennis, tennis de taula, pàdel), com col·lectius (bàsquet, handbol, futbol, futbol sala, pilota valenciana).

Factors		Factors	
Objectius de l'esport	α Cronbach	Manifestacions de l'esport	α Cronbach
I. Autorealització i progrés	,79	Autorealització i progrés	,85
II. Cooperació i joc net	,78	Companyonia	,79
III. Poder i desig de triomf	,78	Poder i desig de triomf	,79
IV. Companyonia	,71	Autocontrol i joc net	,68
V. Diversió en el joc	,69	Assoliment personal	,73

Taula 1

Resultats de les anàlisis de components principals dels qüestionaris d'Objectius i Manifestacions de l'Esport i fiabilitat de cadascun

Variable	gl	F	η^2	p
<i>Autorealització i progrés</i>				
Grup	3,767	1,34	,005	,256
Sexe	1,767	0,00	,000	,989
Grup X sexe	3,767	0,35	,001	,789
<i>Cooperació i joc net</i>				
Grup	3,767	9,96	,038	< ,001***
Sexe	1,767	0,64	,001	,422
Grup X sexe	3,767	1,62	,006	,183
<i>Poder i desig de triomf</i>				
Grup	3,767	9,11	,034	< ,001***
Sexe	1,767	10,22	,013	,001**
Grup X sexe	3,767	3,76	,015	,011*
<i>Companyonia</i>				
Grup	3,767	0,19	,001	,900
Sexe	1,767	0,90	,001	,341
Grup X sexe	3,767	2,08	,008	,100
<i>Diversió en el joc</i>				
Grup	3,767	3,17	,012	,024*
Sexe	1,767	1,74	,002	,187
Grup X sexe	3,767	2,09	,008	,100

*: $p < ,05$; **: $p < ,01$; ***: $p < ,001$,

Taula 2

Resultats del Manova per als cinc factors dels objectius de l'esport: valors de F i mida de l'efecte (η^2)

Instruments

Objectius i manifestacions de l'esport. Per mesurar els valors associats a la pràctica esportiva vam elaborar i vam administrar el Qüestionari d'Objectius i Manifestacions de l'Esport, format per 50 ítems, basat en un instrument similar creat per Gutiérrez

(1994). En aquest qüestionari es demanava assenyalar quins eren els objectius que s'haurien de perseguir en la pràctica esportiva, tot indicant el grau d'acord en una escala Likert de cinc punts, des de (1) totalment en desacord, fins a (5) totalment d'acord. Una segona columna estava destinada a respondre en quina mesura

Factors	Gest.-Esport.	Gest.-Pares	Gest.-Entren.	Esport.-Pares	Esp.-Entren.
Cooperació i joc net	2,07*			-2,08*	-2,94*
Poder i desig de triomf	-5,47*	-3,07	-2,98*	2,39*	2,49*

* La diferència entre les mitjanes és significativa al nivell ,05. (Per raons de claredat, únicament es mostren les diferències significatives)

▲
Taula 3

Resultats de les comparacions múltiples realitzades mitjançant la prova DHS de Tukey (i la prova de Games Howell amb variàncies no homogènies) per conèixer les diferències entre les diferents submostres quant als objectius de l'esport

cada un dels objectius o valors assenyalats abans, es manifesten actualment en la pràctica esportiva juvenil; calia respondre en una escala des de (1) gairebé mai, fins a (5) gairebé sempre.

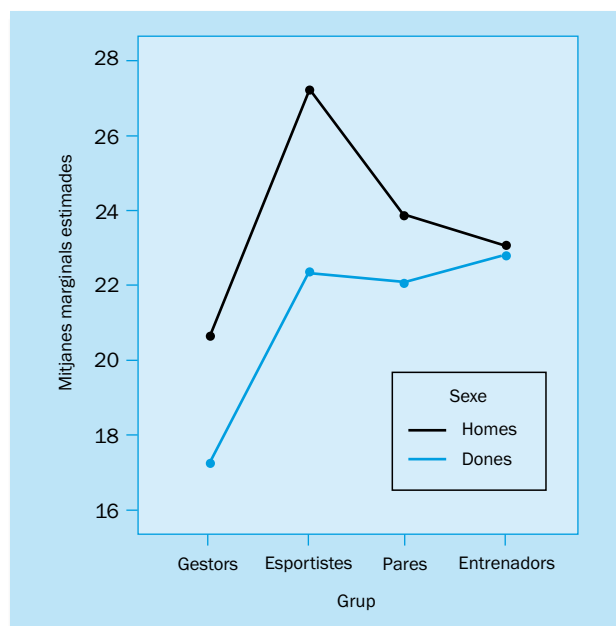
Una anàlisi de components principals amb rotació varimàx ha revelat l'existència de cinc factors dels objectius de l'esport: autorealització i progrés, cooperació i joc net, poder i desig de triomf, companyonia, i diversió en el joc, amb una explicació total de variància del 38,15 %. Pel mateix mètode, es van trobar cinc dimensions de les manifestacions de l'esport juvenil: autorealització i progrés, companyonia, poder i desig de triomf, autocontrol i joc net, i assoliment personal, amb una variància explicada del 42,10 % (vegeu *taula 1*).

Resultats

Resultats dels objectius de l'esport

Com podem observar a la *taula 2*, el factor "cooperació" presenta diferències estadísticament significatives en funció del grup ($p < ,001$); el factor "poder i desig de triomf" es diferencia segons el grup ($p < ,001$), el sexe ($p = ,001$) i la interacció grup x sexe ($p = ,011$); i el factor "diversió en el joc" aporta diferències en funció del grup ($p = ,024$). En aquest sentit, els resultats comparatius mostren que la cooperació i el joc net són aspectes més considerats com a objectius de l'esport pels gestors, pares i entrenadors; és menys prioritari per als esportistes (vegeu *taula 3*). D'altra banda, el poder i el desig de triomf és el factor que més diferències aporta; són sempre els esportistes els que consideren que ha de constituir un objectiu important del seu esport, per sobre de la valoració que li atribueixen els gestors, pares i entrenadors. Alhora, el valoren més els entrenadors que no pas els gestors. En funció del sexe, els homes do-

nen més importància a perseguir el triomf que no pas les dones (24,9 vs. 22,0). També la interacció grup x sexe resulta diferenciadora; apareix especialment distant la consideració del triomf que fan els esportistes homes davant la importància que li donen les dones (vegeu *figura 1*). Així mateix, apareixen diferències a favor dels gestors homes i dels pares davant les mares; la valoració que li atribueixen els entrenadors i les entrenadores és equivalent. Respecte al factor diversió en el joc, encara que l'anàlisi general mostra diferències significatives segons el grup ($p = ,024$), les distàncies entre ells són massa petites perquè les comparacions *a posteriori* aportin significació estadística.

▲
Figura 1

Representació gràfica de les mitjanes marginals estimades del "poder i desig de triomf" com a objectiu de l'esport juvenil

Variable	gl	F	η^2	p
<i>Autorealització i progrés</i>				
Grup	3,767	1,38	,005	,248
Sexe	1,767	1,25	,002	,264
Grup X sexe	3,767	0,91	,004	,436
<i>Companyonia</i>				
Grup	3,767	7,56	,029	<,001***
Sexe	1,767	0,52	,001	,469
Grup X sexe	3,767	1,79	,007	,147
<i>Poder i desig de triomf</i>				
Grup	3,767	2,11	,008	,097
Sexe	1,767	10,64	,014	,001**
Grup X sexe	3,767	4,89	,019	,002**
<i>Autocontrol i joc net</i>				
Grup	3,767	5,92	,023	,001**
Sexe	1,767	1,28	,002	,258
Grup X sexe	3,767	2,57	,010	,053
<i>Assoliment personal</i>				
Grup	3,767	3,10	,012	,026*
Sexe	1,767	0,11	,000	,738
Grup X sexe	3,767	0,59	,002	,620

*: $p < ,05$; **: $p < ,01$; ***: $p < ,001$,

Taula 4Resultats del Manova per als cinc factors de les Manifestacions de l'Esport: Valors de F i dimensió de l'efecte (η^2)

Factors	Gest.-Esport.	Gest.-Pares	Gest.-Entren.	Deport.-Pares
Companyonia	-3,74*		-3,17*	-1,32*
Autocontrol i joc net	-1,66*	-1,48	-1,57*	
Assoliment personal				0,87*

* La diferència entre les mitjanes és significativa al nivell ,05. (Per raons de claredat, únicament es mostren les diferències significatives)

Taula 5

Resultats de les comparacions múltiples realitzades mitjançant la prova DHS de Tukey (i la prova de Games Howell amb variàncies no homogènies) per conèixer les diferències entre les diferents submostres pel que fa a la manifestació de valors de l'esport

Resultats de la manifestació de valors de l'esport juvenil

Segons la *taula 4*, en la qual es mostren els resultats de la manifestació de valors socials i personals en l'esport juvenil, apareixen diferències estadísticament significatives en el factor "companyonia" segons el grup ($p < ,001$). Igualment, apareixen diferències en "poder i desig de triomf" segons el sexe ($p = ,001$), i en la interacció grup x sexe ($p = ,002$). Els factors "autocontrol i joc net" i "èxit personal" aporten diferències significa-

tives segons el grup ($p = ,001$ i $p = ,026$, respectivament).

D'acord amb aquests resultats, els esportistes perceben una major manifestació de companyonia que no pas els gestors i els pares, i els entrenadors troben més manifestacions d'aquest valor que no pas els gestors (*taula 5*). Pel que fa al poder i el desig de triomf, els homes troben més evidències d'aquest valor que no pas les dones (30,9 vs. 27,2); i la interacció grup X sexe indica que tant els pares com els entrenadors i

els esportistes de sexe masculí, troben en la pràctica esportiva juvenil més abundància de manifestacions de poder i desig de triomf que els de sexe femení; no hi ha diferències en el grup de gestors (vegeu figura 2). Respecte al factor autocontrol i joc net, els gestors són més pessimistes que no pas els esportistes, els pares i els entrenadors; perceben menys manifestacions d'aquest valor quan els nens practiquen esport. Finalment, l'èxit personal, com a manifestació de l'esport, és més percebut pels esportistes que no pas pels pares; no apareixen diferències amb els gestors i els entrenadors.

Discussió i conclusions

Emmarcat en la teoria social cognitiva i les percepcions socials, aquest treball pretén d'establir quins són els objectius i valors que han de caracteritzar l'esport infantil i juvenil perquè resulti més educatiu. Alhora, tal com feren Gutiérrez (1994) i Loland i Ommundsen (1996), s'ha volgut conèixer l'opinió de la gent sobre les manifestacions que actualment ofereix la pràctica esportiva juvenil i, si cal, corregir com es consideri oportú en favor d'aconseguir una millor socialització esportiva de nens i joves, com proposen Petitpas, Cornelius, Van Raalte i Jones (2005). Per fer-ho, s'ha recollit informació dels quatre col·lectius més directament implicats en l'esport juvenil: esportistes, pares, entrenadors i gestors.

Partim de la base, com ja van assenyalar Scheerder, Taks, Vanreusel i Renon (2005), que les últimes dècades han constituït un canvi important en la forma d'entendre i gestionar la pràctica esportiva juvenil, fruit dels canvis esdevinguts en la societat. A més a més, les noves tecnologies i la societat de la informació, alhora que han suposat un important suport a la difusió de la filosofia de l'esport, també li han creat un innegable competidor en la vida activa dels joves, i han generat en molts d'ells una evident lluita d'interessos entre encaminar-se a la pràctica esportiva o dedicar-se als videojocs i a altres ofertes electròniques, cada dia més suggestives i sempre menys esgotadores. A tot això cal sumar-hi com ja hem assenyalat pel que fa a la progressiva comercialització de l'esport i el flac servei que les conductes pròpies de l'esport espectacle estan generant en la pràctica de l'esport juvenil, tot establint com a prioritat im-

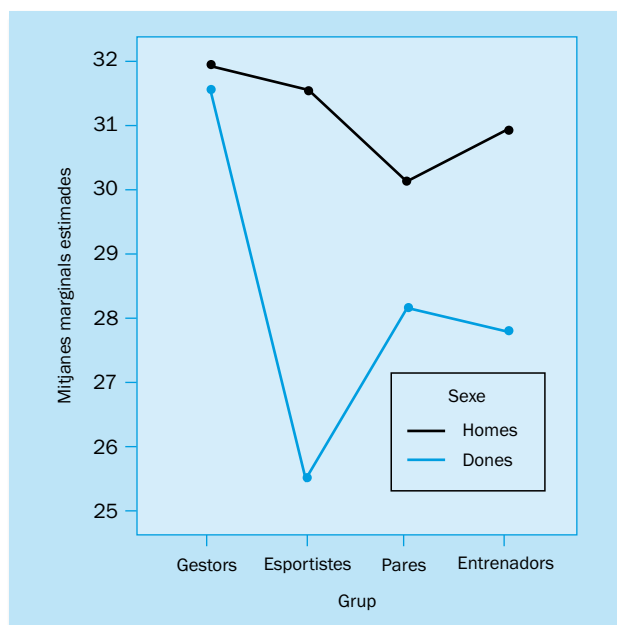

Figura 2
Representació gràfica de les mitjanes marginals estimades del "poder i desig de triomf" com a manifestació de l'esport juvenil

diata la recerca del triomf a qualsevol preu. Per tot això, cal fer una anàlisi reflexiva de la forma en la qual s'està practicant actualment l'esport destinat als nens, per suggerir després quins haurien de ser els objectius i els valors que han de caracteritzar aquesta pràctica, d'acord amb el que han expressat autors com Cruz (2004), Gutiérrez (2004), Hardman (1998) i Krawczyk (1988).

Dels resultats obtinguts en aquest treball es pot concloure que, segons els esportistes, pares, entrenadors i gestors, els objectius de l'esport juvenil s'agrupen en els factors següents: autorealització i progrés; cooperació i joc net; poder i desig de triomf; companyonia i comprensió; i diversió en el joc. D'aquests, quatre dimensions presenten un caràcter més positiu i encaminat a la socialització dels adolescents, mentre que el poder i el desig de triomf seria un aspecte menys desitjable en la pràctica juvenil. En aquest sentit, els quatre col·lectius analitzats consideren que aquests quatre factors positius han de formar part de l'esport destinat als joves, i els han puntuat molt per sobre de la mitjana que estableix el rang de cadascun, alhora que el poder i el desig de triomf ha estat menys valorat. No obstant això, es pot matisar que són els esportistes els menys

interessats en la cooperació i el joc net, mentre que són més valorats pels gestors, pares i entrenadors. De la mateixa manera, també són els esportistes els que posen més èmfasi que els gestors, els pares i els entrenadors en el poder i el triomf com a objectiu a aconseguir en la pràctica esportiva (i els pares i els entrenadors més que no pas els gestors). Això indica que encara hi ha una divergència important entre el que pensen els gestors sobre com ha de ser l'esport i el que els esportistes pretenen a la pràctica, de vegades amb el suport dels seus propis pares i entrenadors.

En comparar homes amb dones, es repeteix el resultat obtingut en els treballs de Greendorfer (1982) i Gutiérrez (1995), de manera que els esportistes persegueixen el poder i el triomf en la pràctica esportiva molt més que no pas les esportistes.

En un altre ordre de coses, la mateixa mostra analitzada ens aporta informació de com perceben la pràctica esportiva juvenil, tot recollint les manifestacions en cinc dimensions amb significat pròxim als objectius de l'esport però amb diferent jerarquia: autorealització i progrés; companyonia; poder i desig de triomf; autocontrol i joc net; i assoliment personal.

Considerant la mostra en conjunt, trobem una percepció positiva de la manifestació de valors socials i personals en la pràctica esportiva, fonamentalment basats en l'autorealització i el progrés, i l'assoliment personal. Troben menys representació la companyonia i el joc net, alhora que és valorada amb puntuacions mitjanes la manifestació de poder i desig de triomf. Davant d'aquestes manifestacions, l'apreciació oferta sembla considerablement benèvola, sobretot si considerem la freqüent aparició de notícies que posen en relleu l'excés d'espectadors que agredeixen els àrbitres, jugadors que es barallen al terreny de joc, i entrenadors que animen els seus jugadors a comportar-se durament amb els seus adversaris.

Podem destacar que són dos valors els que plantegen majors discrepàncies entre els subjectes analitzats: la companyonia i l'autocontrol i el joc net. En aquest sentit, els esportistes són més optimistes, perceben més situacions de companyonia que no pas els pares i els gestors, i alhora, els gestors són més crítics que els entrenadors. Respecte al joc net, són també els gestors els qui troben a faltar més manifestació d'autocontrol i respecte a les regles del joc, mentre que els pares i els entrenadors es mostren més

conformistes en aquest tema. Sembla que arriba un moment en què els mateixos pares i entrenadors acaben justificant, en certa manera, la forma de joc per obtenir un millor resultat.

Això es podria explicar pel grau d'implicació en la pràctica esportiva. Així, els gestors es troben més allunyats de la pràctica quotidiana un cop dissenyada la filosofia a seguir, mentre que els pares, els entrenadors i els mateixos esportistes es troben sotmesos a contínues interaccions en diferents direccions. En entrevistar els esportistes, sovint assenyalen que, immersos en la competició, es deixen portar pel desig del triomf i voregen la il·legalitat per obtenir un millor resultat, perquè això és precisament el que la societat els demana; això és el que de vegades els demanen els entrenadors; i això és també el que molts pares demanen als entrenadors i als jugadors. I és que, no podem deixar de reconèixer que vivim en una societat de l'efímer, com diria Lipovetsky (2000), en la qual el triomf és un bé molt preat: triomf en els negocis, triomf en les relacions socials, i també triomf en l'esport. Ara bé, si això és poc ètic en l'esport espectacle, menys encara s'ha de permetre en l'esport juvenil. Per tant, correspon als agents socialitzadors, a les persones adultes que exerceixen el paper de "els altres significatius" per als joves esportistes (pares, entrenadors i gestors), fer de moduladors en l'esdeveniment esportiu i, amb els ànims calmats, ajudar els joves a entendre l'esport amb el veritable esperit del joc, sense saltar-se les normes per derrotar l'adversari.

Perquè exerceixi el seu rol socialitzador, l'esport ha d'ensenyar destreses esportives però també ha d'ajudar els nens i joves a convertir-se en persones, a adquirir una personalitat adulta conseqüent amb la responsabilitat de cadascú, malgrat que la realitat social no sempre motivi per fer-ho. Per això precisament, tots els qui hem acceptat el rol d'educadors, tant educadors físics com qualsevol altra mena d'educadors, hem d'estar atents a tot el que passa al voltant de l'esdeveniment esportiu, per tal de potenciar tot el que és positiu i lluitar contra el que és negatiu de la pràctica esportiva.

No s'hauria d'oblidar la gran aportació que l'esport pot fer als nens i joves, tant en desenvolupament psico-social (Gutiérrez, 2004; Miller, Roberts, & Ommundsen, 2005; Svoboda & Patriksson, 1996), com d'integració social (Cruz, 2003; Field, Diego, & Sanders, 2001; Heinemann, 2002) i promotor de la salut, sempre que sigui practicat en les condicions adequades.

Referències

- Bredemeier, B. J. & Shields, D. L. (1996). Moral development and children's sport. A F. L. Smoll & R. E. Smith (Eds.), *Children and youth sport: a biopsychosocial perspective* (pàgs. 381-401). Madison, WI: Brown & Benchmark.
- Contreras, O., De La Torre, E., & Velázquez, R. (2001). *Iniciación deportiva*. Madrid: Síntesis.
- Cruz, J. (2003). El valor de l'esport en el procés de socialització dels joves. *Escola Catalana* (398), 16-18.
- Cruz, J. (2004). ¿Es educativo el deporte para jóvenes en edad escolar? A J. Campos & V. Carratalá (Coord.), *Actas del III Congreso de la asociación Española de Ciencias del Deporte* (pàgs. 69-90). València: Universitat de València.
- Cruz, J., Boixadós, M., Valiente, L., & Capdevilla, L. (1995). Prevalent values in young Spanish soccer players. *International Review for the Sociology of Sport*, 30(3/4), 353-374.
- DeKnop, P. (1993). *El papel de los padres en la práctica deportiva infantil*. Málaga: Unisport.
- Field, T., Diego, M., & Sanders, C. E. (2001). Exercise is positively related to adolescents' relationships and academics. *Adolescence*, 36(141), 105-110.
- García, M. (2006). Veinticinco años de análisis del comportamiento deportivo de la población española (1980-2005). *Revista Internacional de Sociología*, 64(44), 15-38.
- Greendorfer, S. (1982). Gender differences in play and sport. A cultural interpretation. A J. Loy (Ed.), *Paradoxes of play* (pàgs. 198-204). West Point, NY: Leisure Press.
- Guivernau, M. & Duda, J. (2002). Moral atmosphere and athletic aggressive tendencies in young soccer players. *Journal of Moral Education*, 31(1), 67-85.
- Gutiérrez, M. (1994). Desarrollo y transmisión de valores sociales y personales en educación física y deportes. *VI Premios Unisport Andalucía de Investigación Deportiva*. Málaga: Unisport.
- Gutiérrez, M. (1995). *Valores sociales y deporte*. Madrid: Gymnos.
- Gutiérrez, M. (1998). Desenvolupament de valors en l'educació física i l'esport. *Apunts. Educació Física i Esports* (51), 100-108.
- Gutiérrez, M. (2000). Actividad física, estilos de vida y calidad de vida. *Revista de Educación Física* (77), 5-14.
- Gutiérrez, M. (2003). *Manual sobre valores en la educación física y el deporte*. Barcelona: Paidós.
- Gutiérrez, M. (2004). El valor del deporte en la educación integral del ser humano. *Revista de Educación* (335), 105-126.
- Hardman, K. (1998). ¡Peligros de la educación física en la escuela! ¿Peligros del DpT? *VII Congreso Mundial de DpT*. Barcelona: España.
- Heinemann, K. (2002). Esport per a immigrants: instrument d'integració? *Apunts. Educació Física i Esports* (68), 24-35.
- Krawczyk, Z. (1988). Physical culture from the perspective of values: A general and selective approach to physical culture. *Int. Review for the Sociology of Sport*, 23(2), 97-107.
- Lee, M. (1993). Moral Development and children's sporting values. A J. Whitehead (Comp.), *Developmental Issues in Children's Sport and Physical Education* (pàgs. 30-42). Institute for the Study of Children in Sport.
- Lee, M. J., Whitehead, J., & Balchin, N. (2000). The Measurement of Values in Youth Sport: Development of the Youth Sport Values Questionnaire. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 22(4), 307-326.
- Lipovetsky, G. (2000). *El imperio de lo efímero*. Barcelona: Anagrama.
- Loland, S. & Ommundsen, Y. (1996). Values and ideologies of Norwegian children's sport as perceived by the general population. *European Physical Education Review*, 2(2), 133-142.
- Miller, B. W., Roberts, G. C., & Ommundsen, Y. (2005). Effect of perceived motivational climate on moral functioning, team moral atmosphere perceptions, and the legitimacy of intentionally injurious acts among competitive youth football players. *Psychology of Sport and Exercise*, 6(4), 461-477.
- Petitpas, A. J., Cornelius, A. E., Van Raalte, J. L., & Jones, T. (2005). A framework for planning youth sport programs that foster psychosocial development. *The Sport Psychologist*, 19(1), 63-80.
- Sánchez, F. (2001). Perspectivas y orientaciones para el deporte escolar. A V. Carratalá, J. F. Guzmán, & M. A. Fuster (Coord.), *Nuevas aportaciones al estudio de la actividad física y el deporte* (pàgs. 175-187). València: Universitat de València.
- Scheerder, J., Taks, M., Vanreusel, B., & Renson, R. (2005). Social changes in youth sports participation styles 1969-1999: the case of Flanders (Belgium). *Sport, Education and Society*, 10(3), 321-341.
- Simmons, D. D. & Dickinson, R. V. (1986). Measurement of values expression in sports and athletics. *Perceptual and Motor Skills*, 62, 651-658.
- Svoboda, B. & Patriksson, G. (1996). Socialización. *La función del deporte en la sociedad* (pàgs. 99-152). Madrid: Consejo Superior de Deportes.
- Trepal, D. (1995). La educación en valores a través de la iniciación deportiva. A D. Blázquez (Dir.), *La iniciación deportiva y el deporte escolar* (pàgs. 95-112). Barcelona: Inde.